

Sygn. akt III AUa 12/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Krystyna Smaga
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2017 r. w Lublinie

sprawy (...)R. D.,K. D.Spółki Jawnej w L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji (...)R. D.,K. D.Spółki Jawnej w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 8 listopada 2016 r. sygn. akt VIII U 1270/16

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe płatnika (...) R. D.,K. D.Spółki Jawnej w L. w roku składkowym od 1 kwietnia 2013 roku do 31 marca 2014 roku nie ulega podwyższeniu o 50%;

II. znosi wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.

Barbara Hejwowska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Krystyna Smaga

III AUa 12/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 roku, działając na podstawie art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 167, poz. 1322, ze zmianami) oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585, ze zmianami)

stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek: (...) R. D. i K. D. spółka jawna, w roku składkowym od dnia 1 kwietnia 2013 roku do dnia 31 marca 2014 roku, podwyższa się o 50%. W uzasadnieniu Zakład wskazał, że płatnik w deklaracjach rozliczeniowych ZUS (...) za miesiące od kwietnia do lipca 2013 roku zaniżył wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wykazując 1,93%. Dodał, że zgodnie z PKD (...) (obróbka metali i nakładanie powłok na metale) wykazany w informacji ZUS (...) przekazanej za 2012 rok wartość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosi 2,00 %.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł płatnik. Z jego treści wynika, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją i wnosi o jej uchylenie. W jego ocenie podwyższenie składki o 50% narusza zasadę sprawiedliwości społecznej i może spowodować konieczność zmniejszenia funduszu płac w przedsiębiorstwie.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 8 listopada 2016 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że R. D. i jego matka K. D. są współnikami spółki jawnej działającej pod firmą (...) R. D. i K. D. spółka jawna. Spółka zajmuje się sprzedażą profili aluminiowych i materiałów budowlanych.

Obsługę księgową spółce od grudnia 2012 roku zapewnia J. M., prowadząca działalność gospodarczą w postaci biura (...). W ramach świadczonych usług prowadzi między innymi księzkę rachunkową, wykonuje rozliczenia pracownicze z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz rozliczenia z Urzędem Skarbowym. W dniu 17 stycznia 2013 roku sporządziła dokument ZUS (...) – informację o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe. Wykazała 13 osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz rodzaj działalności według PKD: (...). Wskazała nadto, że w 2012 roku u płatnika składek nie było osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz że nie było osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Pomimo, że siedziba spółki w dniu sporządzania dokumentu ZUS (...) znajdowała się w L. przy ulicy (...), jako adres do korespondencji płatnika składek wskazała adres: L., ulica (...).

Na podstawie złożonej informacji na druku ZUS (...) płatnik corocznie otrzymywał od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację wysokości stawki na ubezpieczenie wypadkowe, jaka powinna być zastosowana od kwietnia kolejnego roku rozliczeniowego. W 2013 roku po złożeniu druku ZUS (...) płatnik w siedzibie na ulicy (...) w L. nie otrzymał żadnej informacji o wysokości składki. W tej sytuacji J. M. przyjęła wysokość stopy procentowej za poprzedni okres rozliczeniowy. Za miesiące kwiecień, maj i czerwiec 2013 roku została wykazana stopa procentowa 1,93%.

Sąd obdarzył wiarą zeznania R. D. i świadka J. M., gdyż są one wzajemnie zgodne, spójne i tworzą logiczną całość. Ponadto znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji, której wiarygodność nie była przez strony kwestionowana.

Sąd Okręgowy orzekł, że wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe została określona w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku poz. 963) w granicach od 0,4 od 8,12% podstawy wymiaru składki (art. 22 ust. 1 punkt 4 cytowanej ustawy).

Zgodnie z treścią art. 22 ust. 2. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasady różnicowania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe określają przepisy ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz. 1242).

Stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na rok składkowy (art. 27 ustawy wypadkowej). Stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego, co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład, jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33 (art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej).

Grupy działalności zostały określone na podstawie rodzaju działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 roku w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 1005).

Stopę procentową składki dla grupy działalności ustala się w zależności od kategorii ryzyka ustalonej dla tej grupy (art. 30 ust. 1 ustawy wypadkowej). Kategorię ryzyka ustala się dla grupy działalności w zależności od ryzyka określonego wskaźnikami częstości poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, stwierdzonych chorób zawodowych, zatrudnionych w warunkach zagrożenia, które występują w razie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (art. 30 ust. 2 ustawy wypadkowej). Wartość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w zależności od kategorii ryzyka zawiera załącznik nr 2 do powołanego wyżej rozporządzenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala płatnikowi składek kategorię ryzyka na podstawie danych o liczbie poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, stwierdzonych chorób zawodowych, zatrudnionych w warunkach zagrożenia (art. 31 ust.3 ustawy wypadkowej). Jeżeli Zakład nie ustali kategorii ryzyka, ze względu na brak obowiązku przekazania informacji potrzebnych do jej ustalenia, o których mowa w art. 31 ust.6 ustawy wypadkowej, stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego więcej niż 10 osób do ubezpieczenia wynosić będzie tyle, ile stopa procentowa określona dla grupy działalności do której płatnik należy (art. 33 ust.1 ustawy wypadkowej).

Informacje potrzebne do ustalenia wysokości stopy procentowej składki (kategorie ryzyka dla płatnika składek) zostały wymienione w art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej i są to:

dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych;

rodzaj działalności według PKD;

liczba ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego;

adres płatnika składek.

Powyższe informacje przekazuje płatnik składek zgłoszony w Zakładzie nieprzerwanie od 1 stycznia do 31 grudnia poprzedniego roku oraz co najmniej 1 dzień w styczniu danego roku. Informacje te przekazuje się w takiej samej formie, jaka obowiązuje płatnika składek w odniesieniu do dokumentów określonych przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Płatnik przekazał Zakładowi prawidłową liczbę ubezpieczonych – powyżej 10, wskazał również prawidłowy kod działalności gospodarczej – (...), właściwe dane, co do ustalenia kategorii ryzyk oraz niewłaściwy adres dla korespondencji (ulica (...) w L. zamiast ulicy (...) w L.).

Nie budzi wątpliwości w niniejszej sprawie fakt, iż płatnik nieprawidłowo ustalił stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe do grupy działalności, gdyż stopa ta wynosi dla PKD (...) (Dział: (...) produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem (...): (...) obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych, Klasa: (...) obróbka metali i nakładanie powłok na metale) 2%.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1. ustawy wypadkowej jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Płatnik zaniżył wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe do grupy działalności, gdyż stopa ta wynosi dla PKD (...)2%. W deklaracjach rozliczeniowych przyjął błędną stopę w wysokości 1,93%. Nie stanowi usprawiedliwienia wskazywana przez płatnika okoliczność, że nie otrzymał od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o wysokości stopy procentowej, po uprzednim złożeniu druku ZUS (...). Trzeba mieć bowiem na uwadze fakt, że w druku ZUS(...)jako adres dla korespondencji wskazany został adres L., ulica (...), tymczasem płatnik

miał już wówczas siedzibę na ulicy (...) w L. i tam oczekiwał nadejścia korespondencji zawierającej informację o wysokości stopy procentowej. Co istotne z treści art. 32 ustawy wypadkowej wynika, że o wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej w danym roku składkowym Zakład zawiadamia płatnika składek płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego, co najmniej 10 ubezpieczonych, nie później niż do dnia 20 kwietnia danego roku. Jeżeli płatnik składek do dnia 30 kwietnia danego roku nie otrzyma zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, powinien zwrócić się do jednostki organizacyjnej Zakładu właściwej ze względu na swoją siedzibę o podanie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Brak zatem było podstaw do samodzielnego ustalenia stopy na poziomie 1,93% przez płatnika. Jak wskazano ustawa przewiduje, że w takiej sytuacji płatnik składek powinien zwrócić się do jednostki organizacyjnej Zakładu o podanie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Innymi słowy to płatnik obowiązany został do pilnowania, czy ZUS wykonał nałożony na niego obowiązek z art. 32 ust. 1, a w sytuacji jego niedopełnienia ma on „upomnieć się” o przekazanie mu informacji umożliwiającej obliczenie i odprowadzenie składki.

Od tego wyroku apelację wniósł płatnik (...) R. D., K. D. Spółka Jawna zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

1. naruszenie prawa materialnego tj art.34 ust.1 ustawy z dnia 20 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez jego błędną wykładnię i wadliwe przyjęcie, że ZUS jest uprawniony do podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w każdym przypadku podania przez płatnika nieprawidłowych danych, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu powinna prowadzić do wniosku, że przepis ten ma zastosowanie tylko w przypadku podania danych nieprawdziwych a nie nieprawidłowych oraz podania nieprawdziwych danych wymienionych w treści art.31 ust.1 ustawy, wśród których przyjęcie przez płatnika nieprawidłowej stopy procentowej nie jest wymienione;

2. naruszenie przepisów postępowania tj. art.233 § 1 kpc przez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów w tym zeznań świadka J. M. oraz przedstawiciela wnioskodawcy R. D., podczas gdy właściwa ocena zgromadzonego materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, że nieprawidłowe ustalenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe miało charakter nieumyślny, a co za tym idzie nie może mieć zastosowania sankcja z art.34 ust.1 ustawy.

Wnosił o zmianę wyroku w całości oraz zmianę poprzedzającej go decyzji i stwierdzenie, że nie podwyższa się stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w oku składkowych od 1 kwietnia 2013 roku do 31 marca 2014 roku oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna aczkolwiek z innych powodów, aniżeli podniesione w niej zarzuty.

W toku niniejszego postępowania doszło do zmiany stanu prawnego.

Ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców (Dz. U. z Dz.U.2016.2255) wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1242) nadając inne brzmienie przepisowi art. 34. Według nowej treści tego przepisu Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych, jeżeli płatnik składek nie przekaze informacji, o której mowa w art. 31 ust. 6, albo korekty tej informacji w terminie 14 dni od otrzymania wezwania Zakładu, a stopa procentowa ustalona na podstawie nieprawidłowych danych przekazanych przez płatnika składek lub wykazywana przez płatnika składek w dokumentach rozliczeniowych była zaniżona w stosunku do ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Ponadto sankcja ta jest przewidziana również dla tych płatników, którzy w danym roku składkowym wykazywali w

dokumentach rozliczeniowych zaniżoną stopę procentową i nie złożyli dokumentów rozliczeniowych korygujących w terminie 14 dni od otrzymania wezwania Zakładu.

Przepisy wprowadzające nowe zasady zgodnie z treścią przepisu art. 31 powołanej ustawy zmieniającej mają zastosowanie również do postępowań w sprawach, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w do tych spraw stosuje się art. 34 ustawy zmienianej w art. 14, w brzmieniu nadanym tą ustawą.

Stan faktyczny w sprawie nie był sporny – płatnik składek podał w deklaracji za 2012 rok nieprawidłową wartość stopy procentowej składki, co spowodowało zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Jednakże po stwierdzeniu tego faktu przez organ rentowy, niezwłocznie skorygował te dane i opłacił różnicę w składce (130 zł), a więc jeszcze przed uprawomocnieniem zaskarżonej decyzji. Te okoliczności faktyczne oznaczają, że w tej sytuacji, stosując przepis art.34 ust.1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w brzmieniu nadanym ustawą zmieniającą, nie powstały warunki do zastosowania sankcji podwyższenia stopy procentowej w następnym roku składkowym.

Zmiana stanu prawnego powoduje z mocy art.316 kpc i art.386 § 1 kpc konieczność zmiany wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy na podstawie powołanych powyżej przepisów.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisie art.100 kpc.